

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: «Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення»

Виконавець:

студент VI курсу ЦЗФН

Скринжевський Ярослав Васильович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Іоргачова Марія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для сучасного етапу розвитку світової економіки характерним є посилення інтеграційних процесів, різноманітні глобальні фінансові кризи явища, підвищення самостійності підприємств, їх економічна та юридична відповідальність. У зв'язку з цим, зростає значення та актуальність фінансової стійкості та платоспроможності суб'єктів господарювання. Все це у свою чергу призводить до зростання ролі аналізу фінансового стану підприємств, а саме: наявності певних ресурсів, їх розміщення та використання коштів.

Кожен суб'єкт господарювання може самостійно приймати будь-які рішення відповідно до чинного законодавства країни, але ефективність прийнятих рішень залежить від об'єктивності, своєчасності і всебічності оцінювання існуючого та очікуваного фінансово-економічного стану підприємства, складової якого є саме його платоспроможність.

Платоспроможність підприємства представляє собою здатність підприємства вчасно та в повному обсязі виконувати планові платежі та термінові зобов'язання, при цьому підтримуючи нормальний ритм господарської діяльності. Платоспроможність підприємства є однією з умов його конкурентоспроможності, фінансової стабільності підприємства. Здатність підприємства бути спроможним розраховуватись за усіма своїми боргами в тих обсягах й строках, які передбачених відповідними договорами та відповідними нормами законодавства, є важливою та необхідною умовою його успішного функціонування на ринку, що й обумовлює актуальність обраної теми роботи.

Основні питання оцінки платоспроможності підприємств як в теоретичному та й у практичному напрямках розглядалися в працях зарубіжних та вітчизняних практиків та науковців: І. Бланка, Е. Нікбахта, В. Ковальова, А. Гропеллі, Л. Чечевіценої, Г. Савицької, А. Шеремета, В. Івахненко, Л. Лахтіонової, Р.А. Чемчикаленко, В.Г. Яременко, О.О. Павленко, Р.С. Баранський, Н.М. Грендей, Н.М. Гаватюк, В.В. Готра та ін.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи – на основі розгляду теоретичних основ та економічної сутності платоспроможності підприємства, ознайомлення з практичними аспектами управління платоспроможністю підприємства, надати рекомендацій та пропозицій щодо зміцнення платоспроможності підприємства. Досягнення даної мети передбачається здійснити шляхом розв'язання наступних завдань:

- визначення сутності платоспроможності підприємства;
- дослідження ролі та інформаційної бази щодо оцінки платоспроможності підприємства;
- розгляд основних показники щодо оцінки платоспроможності підприємства;
- розгляд особливостей фінансово-господарської діяльності підприємства «Агропартнер-XXI»;
- здійснення оцінки фінансового стану підприємства;
- проведення аналізу платоспроможності досліджуваного підприємства;

– розроблення рекомендації та пропозиції щодо зміцнення платоспроможності підприємства «Агропартнер-XXI» завдяки оперативному управлінні активами підприємства та врахуванню особливостей здійснюваних розрахунків.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес управління платоспроможністю підприємства.

Предмет дослідження – платоспроможність підприємства «Агропартнер-XXI» та напрямки її забезпечення.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи застосовувались різноманітні методи дослідження, такі як: узагальнення – при розгляді методичних підходів щодо оцінки платоспроможності підприємства, порівняння – при розгляді існуючих точок зору щодо визначення платоспроможності підприємства та порівнянні понять «ліквідність» та «платоспроможність» підприємства, групування – при класифікації показників щодо оцінки платоспроможності підприємства; графічний метод – для наочного представлення змін та тенденцій фінансово-економічного стану підприємства, табличний метод – при аналізі фінансової звітності підприємства та наведені відповідних розрахунків, аналіз коефіцієнтів, відносних показників, а також горизонтальний аналіз – в процесі порівняння кожної позиції звітності підприємства з попереднім періодом, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз. Також, використовувались методи економіко-математичного моделювання, комп'ютерні програми: Microsoft Word, Microsoft Excel.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці рекомендацій та пропозицій щодо забезпечення та зміцнення платоспроможності підприємства ТОВ «Агропартнер-XXI».

Інформаційна база. Інформаційною базою дослідження є відповідні нормативні та законодавчі акти, монографічні роботи та статті вітчизняних і зарубіжних економістів у різноманітних фахових та відомих економічних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій та семінарів з питань управління платоспроможністю підприємства, фінансова та статистична звітність підприємства «Агропартнер-XXI» за 2017-2017 роки, а саме «Баланс» (форма №1) та «Звіт про фінансові результати» (форма №2), а також Інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури з 72 найменувань та трьох додатків. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок комп'ютерного тексту, містить 12 таблиць, 8 рисунків та 16 формул.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано тези доповідей на тему «Роль платоспроможності в забезпеченні ефективного функціонування підприємства» у збірнику тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Економічне зростання: стратегія, напрями і пріоритети» та опубліковані тези (20 жовтня 2018 року).

Результати, які отримані особисто автором та презентуються на захисті, полягають у розробці економіко-математичної моделі, щодо розрахунку прогнозного значення коефіцієнт платоспроможності підприємства на 2019 рік, а також моделі оцінки платоспроможності підприємства із врахуванням особливостей здійснюваних підприємством розрахунків, які можуть бути використані підприємством у подальшій його діяльності.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти платоспроможності підприємства»* розглянуто поняття платоспроможності, роль платоспроможності та інформаційна база щодо оцінки платоспроможності підприємства, розглянуто різні методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства.

У другому розділі *«Аналіз платоспроможності підприємства ТОВ «Агропартнер-XXI»* розглянуто специфіку діяльності підприємства та проаналізовано його фінансово-господарську діяльність, проведено аналіз платоспроможності ТОВ «Агропартнер-XXI»: розраховано основні показники фінансового стану підприємства, особлива уваги приділена показникам ліквідності, розраховано коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності підприємства ТОВ «Агропартнер-XXI». За результатами проведеного аналізу виявлено негативна тенденція до стрімкого зменшення цих показників на підприємстві, що може негативно вплинути на діяльність підприємства у майбутньому.

У третьому розділі *«Напрямки забезпечення та зміцнення платоспроможності підприємства ТОВ «Агропартнер-XXI»* надані рекомендації щодо зміцнення платоспроможності на досліджуваному підприємстві, зокрема використання оперативного управління активами як інструмент підвищення платоспроможності підприємства, а також оцінка платоспроможності підприємства з врахуванням сформованих умов розрахунків, що дозволить підприємству досягти кращих результатів діяльності та підтримувати необхідний рівень платоспроможності.

ВИСНОВКИ

Питання забезпечення платоспроможності підприємства завжди було актуальним та посідало важливе місце серед напрямків економічних досліджень, оскільки сама платоспроможність є невід'ємним поняттям ринкової економіки і характерною для неї концепцією управління фінансами суб'єктів господарювання. Кожен суб'єкт господарювання прагне підтримувати абсолютну ліквідність, платоспроможність та стійкий фінансовий стан.

Проведений в роботі аналіз дозволив сформувати таке уточнене та доповнене визначення досліджуваного поняття: платоспроможність підприємства – здатність підприємства в повному обсязі та у визначений термін розраховуватись за всіма своїми зобов'язаннями за допомогою грошових ресурсів та інших активів, а також спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

В кваліфікаційній роботі представлено загальний огляд існуючих та авторських підходів щодо методики аналізу платоспроможності підприємства. На основі їх узагальнення запропоновано розширену систему показників оцінки платоспроможності підприємства, яка дозволяє, на нашу думку, здійснити розгорнутий аналіз платоспроможності підприємства, виявляти причини її зміни в часі, своєчасно вжити відповідні заходи для покращення фінансового стану.

Виходячи з проведеного дослідження можна зробити наступні висновки, що для успішного стратегічного управління платоспроможністю підприємства необхідно завчасно передбачати пріоритети його розвитку, відслідковувати грошові

потоки, раціонально управляти дебіторською і кредиторською заборгованістю підприємства. Підприємство повинно суворо слідкувати за строками погашення дебіторської заборгованості, не допускати її прострочення застосовуючи до порушників фінансові санкції; визначити для себе найоптимальнішу політику кредитування покупців та залучення товарних кредитів, розробляти власну і на її основі вибудовувати методологію й процедуру діяльності, формувати на перспективу політику фінансування активів підприємства.

Крім радикальних напрямів підвищення рівня платоспроможності підприємства потрібно проводити пошук внутрішніх резервів по збільшенню прибутковості діяльності і досягненню беззбиткової роботи, підвищення якості і конкурентоздатності товарів, зниження їх собівартості, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Дані обставини визначають актуальність завдання стосовно вдосконалення усієї системи аналізу платоспроможності підприємства.

Можна сказати, що платоспроможність підприємства – це не лише показник. Доказом цього може стати той факт, що значення показника вказує на стан платоспроможності підприємства на певну дату розрахунку, тобто для нього характерна одномоментність, і це значення залежить від об'єктивно зумовлених змін, пов'язаних із надходженням та сплатою коштів.

В процесі дослідження ми з'ясували, що аналіз платоспроможності підприємства можна визначити різними підходами:

- наявністю власних обігових коштів та здатністю покривати збитки;
- здатністю підприємства виконувати свої зобов'язання;
- платоспроможність представити як важливий показник фінансової стійкості.

На основі проведеного аналізу платоспроможності ТОВ «Агропартнер-XXI» в розділі 2 даної кваліфікаційної роботи бачимо, що основні критерії, на які направлена діяльність аналітиків, це склад дебіторської заборгованості, забезпеченість власними оборотними коштами, незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

Проаналізувавши баланс ТОВ «Агропартнер-XXI» можна відмітити, що оборотні активи у 2017 році мали тенденцію до зменшення, у порівнянні з 2016 та 2015 роком. Треба відмітити позитивну тенденцію щодо зменшення дебіторської заборгованості. Це вказує на покращення розрахунків покупців із підприємством. В 2017 році її питома вага в активах підприємства склала 48,14 %, що на 5,07 % менше у порівнянні з 2016 роком.

Але досить помітно зменшилися залишки грошових коштів на рахунках підприємства. В 2017 році вони склали 35,1 тис. грн., що на 13,6 тис. грн. менше у порівнянні з 2016 роком.

Здійснивши аналіз пасивів, можна відмітити, що в 2017 році власний капітал збільшився на 194,1 тис. грн., або на 8,1 % в порівнянні з 2016 роком. Ці зміни відбулися за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку. Частка власного капіталу у структурі пасивів балансу в 2017 р. в порівнянні з 2016 р. збільшилася на 10,04 % з 50,33% в 2016 році до 60,37% у 2017 році. Власний капітал займає найбільшу питому вагу в пасиві підприємства.

За весь період, що аналізується поточні зобов'язання склали від 938 тис.грн. у 2015 році до 1705,2 тис.грн. у 2017 році. В 2017 році в порівнянні з 2015 роком поточні зобов'язання збільшилися на 767,2 тис.грн.

Зокрема це відбулося за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Ця тенденція є для підприємства негативною тенденцією. З 2015 року по 2017 рік кредиторська заборгованість збільшилася на 767,2 тис. грн., така тенденція прослідковується на протязі трьох аналізованих років, що не є позитивним моментом та свідчить про не досить задовільний стан розрахункової дисципліни підприємства по відношенню до кредиторів.

В результаті проведеного дослідження можемо сформулювати наступні рекомендації щодо вдосконалення управління платоспроможністю підприємства:

- використовувати систему оперативного управління активами підприємства;
- здійснити заходи щодо оптимізації політики управління величиною запасів на підприємстві;
- підприємству потрібно приділити більше уваги управлінню дебіторською заборгованістю;
- розраховувати модифікацію коефіцієнта абсолютної платоспроможності – коефіцієнт покриття середньоденних платежів грошовими коштами, який є більш інформативним для підприємства;
- ефективно використовувати основні засоби;
- збільшити рівень рентабельності.

У зв'язку з цим ТОВ «Агропартнер-XXI» слід розраховувати на додаткові способи управління платоспроможністю, важливе місце серед яких займає комплекс попередніх заходів, спрямованих на забезпечення безперебійної діяльності підприємства.

Додаткові способи управління платоспроможністю є необхідними для менеджменту підприємства, який отримує інструмент для оцінки прийнятих рішень щодо подальшого розвитку підприємства та своєчасного виявлення і усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства, пошуку резервів зміцнення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

В розділі 3 також обґрунтовано необхідність врахування галузевих особливостей та специфічних умов організації фінансово-економічних відносин підприємства при встановленні допустимих значень показників чистого оборотного капіталу, абсолютної ліквідності та покриття. Представлено оперативне управління активами як інструмент підвищення платоспроможності підприємства, на основі якого можна зробити висновок, що облік платоспроможності з позиції управлінського персоналу підприємства зводиться до вибору оптимальної політики управління величиною, складом і структурою оборотних активів, яка дає змогу привести до прийнятного значення ризик втрати ліквідності та за рахунок цього підвищити рентабельність діяльності.

Для оптимізації поточної платоспроможності підприємства представлено та апробовано методику визначення коефіцієнта покриття середньоденних платежів грошовими коштами, який є більш інформативним для підприємства та використання якого дозволить підвищити якість аналітичної оцінки платоспроможності в процесі моніторингу зміни фінансового стану підприємства.

АНОТАЦІЯ

Скринжевський Я.В., Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Фінансовий та страховий менеджмент»,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядаються теоретичні основи сутності платоспроможності підприємства, розглянуті і застосовані на практиці основні показники щодо визначення платоспроможності підприємства. Проведено аналіз платоспроможності ТОВ «Агропартнер-XXI»: розраховано основні показники фінансового стану підприємства, особлива увага приділена показникам ліквідності, розраховано коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності підприємства ТОВ «Агропартнер-XXI».

Надані рекомендації щодо зміцнення платоспроможності на досліджуваному підприємстві, зокрема використання оперативного управління активами як інструмент підвищення платоспроможності підприємства, а також оцінка платоспроможності підприємства з врахуванням сформованих умов розрахунків, що дозволить підприємству досягти кращих результатів діяльності та підтримувати необхідний рівень платоспроможності.

Ключові слова: платоспроможність, фінансовий стан, управління платоспроможністю, ліквідність, шляхи зміцнення платоспроможності.

ANNOTATION

Skrinzhevsky Ya.V., Solvency and forming a system of software
qualifying work for obtaining an educational master's degree in the specialty
«Finance, Banking and Insurance» according to the master's degree program
«Financial and insurance management»,
Odesa National University of Economics, Odessa, 2018

Qualifying work consists of three chapters.

The work deals with the theoretical basis of the essence solvency discussed and applied in practice key indicators to determine solvency. The analysis of the solvency of "Agropartner XXI": calculated key financial ratio, with special attention paid to liquidity calculated the coefficient of restitution (loss) solvency of "Agropartner XXI".

Recommendations to strengthen the solvency test for the company, including the use of operational asset management as a tool to improve solvency and solvency assessment, taking into account the prevailing conditions of payment, which will allow the company to achieve better results and to maintain the necessary level of solvency.

Keywords: solvency, financial condition, management solvency, liquidity, ways to strengthen solvency.